

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 21.12.1982, sp. zn. 3 To 29/82, ECLI:CZ:NS:1982:3.TO.29.1982.1

Číslo: 21/1983

Právní věta: Pachatel úmyslného ublížení na zdraví se smrtelným následkem podle § 222 odst. 1, 2 tr. zák. nemůže být vedle toho uznán vinným trestným činem neposkytnutí pomoci podle § 207 odst. 1 tr. zák. proto, že po úmyslném způsobení těžké újmy na zdraví, které pak vedlo k smrti poškozeného, k níž se vztahuje jeho nedbalost, neposkytl poškozenému potřebnou pomoc, aby tento těžší následek odvrátil. Souběh uvedených trestných činů je za těchto okolností vyloučen.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 21.12.1982

Spisová značka: 3 To 29/82

Číslo rozhodnutí: 21

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Neposkytnutí pomoci, Ublížení na zdraví

Předpisy: 140/1961 Sb. § 207 odst. 1
§ 222 odst. 1
§ 222 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 21/1983 sb. rozh.

Pachatel úmyslného ublížení na zdraví se smrtelným následkem podle § 222 odst. 1, 2 tr. zák. nemůže být vedle toho uznán vinným trestným činem neposkytnutí pomoci podle § 207 odst. 1 tr. zák. proto, že po úmyslném způsobení těžké újmy na zdraví, které pak vedlo k smrti poškozeného, k níž se vztahuje jeho nedbalost, neposkytl poškozenému potřebnou pomoc, aby tento těžší následek odvrátil. Souběh uvedených trestných činů je za těchto okolností vyloučen.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 21. 12. 1982 sp. zn. [3 To 29/82.](#))

Nejvyšší soud ČSR jak soud odvolací zamítl odvolání obžalovaných V. K. a Z. K. proti rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 8. října 1982 sp. zn. 1 T 11/82.

Z odůvodnění:

Shora uvedeným rozsudkem uznal krajský soud v Plzni vinným obžalovaného V. K. trestným činem

ublížení na zdraví podle § 222 odst. 1, 2 tr. zák. Za uvedenou trestnou činnost odsoudil obžalovaného V. K. podle § 222 odst. 2 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání devíti let, přičemž jej zařadil podle § 39a odst. 2 písm. b) do druhé nápravně výchovné skupiny. Dále mu uložil podle § 4 odst. 2 a § 3 odst. 1 zák. č. 44/1973 Sb. ochranný dohled v rozsahu uvedeném v § 2 odst. 1 písm. a) až d) uvedeného zákona na dobu dvou roků.

Podle rozsudku krajského soudu dopustil se obžalovaný uvedené trestné činnosti tím, že v době od 16. ledna 1981, kdy převzal se svou manželkou do své výchovy nezletilou Z. Š., nar. 15. 10. 1976, soustavně s ní ve svém bytě v Chodově, Hlavní ul. č. 618, okres Sokolov, velmi hrubě zacházeli, nechávali ji po dlouhou dobu klečet s předpaženými rukama, na které ji dávali knihy, tloukli ji do hlavy a ostatních částí těla nejen rukou, ale i koženým opaskem a dřevěnou tyčkou, zamykali ji v bytě a nepouštěli ji ven, aby na ní občané neviděli krevní podlitiny, přičemž obžalovaný V. K. přesně nezjištěného dne v únoru a dubnu 1981 způsobil nezletilé surovým zbitím poranění hlavy a dne 25. května 1981 ji znovu ztloukl tak, že utrpěla kromě různých poranění na těle i hlavě zakrvácení pod tvrdou plenu mozkovou s následným těžkým otokem mozkové tkáně a v důsledku tohoto zranění ještě téhož dne zemřela.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal obžalovaný v zákonné lhůtě odvolání.

Obžalovaný V. K. ve svém odvolání namítal, že krajský soud nedůvodně odmítl jeho obhajobu, že nezletilá Z. Š. si smrtelné zranění na hlavě způsobila sama pádem do vany a zdůraznil, že ani znalci z oboru soudního lékařství nevyloučili takový mechanismus vzniku jejího zranění. Nejsou proto úvahy krajského soudu v tomto směru správné a nelze souhlasit ani se závěrem, že tato jeho obhajoba je vykonstruovaná vzhledem k tomu, že nezletilou nikdy nekoupal, neboť svědkyně L. V. potvrdila pravý opak. Obžalovaný má také za to, že v jeho jednání nebyla naplněna ani subjektivní stránka trestného činu ublížení na zdraví podle § 222 tr. zák., kterým byl krajským soudem uznán vinným, a to již proto, že zejména svědectvím manželů Ž. a L. V. bylo prokázáno, že nezletilou trestal fyzicky jen zcela výjimečně a vždy rukou, zatímco nevybíravým způsobem proti tělu i hlavě trestala nezletilou právě jeho manželka obžalovaná Z. K., která používala k trestání i různých předmětů. Pokud proto byla kritického dne odolnost nezletilé na případná zranění vnitrolebního prostoru snížena takovým závažným způsobem (opakované otřesy mozku), mohl pak stačit ke způsobení zjištěného zranění i úder menší intenzity za předpokladu, že by krajský soud vycházel z verze, že udeřil nezletilou otevřenou dlaní do levé poloviny obličeje a že po tomto úderu nezletilá upadla na pevnou, ale pružnou podložku (koberec). Nemohl proto ani za této situace způsobit nezletilé těžkou újmu na zdraví úmyslně, ale nejvýše z nedbalosti ve smyslu skutkové podstaty trestného činu ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1, 4 tr. zák. Z těchto důvodů obžalovaný také navrhl, aby odvolací soud zrušil napadený rozsudek, uznal ho vinným uvedeným trestným činem, tj. pouze podle § 221 odst. 1, 4 tr. zák. a uložil mu přiměřený trest odnětí svobody se zařazením do druhé nápravně výchovné skupiny.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, proti nimž obžalovaný mohl podat odvolání, přezkoumal i správnost postupu řízení, které tomuto rozsudku předcházelo, a shledal, že odvolání obžalovaného není důvodné.

Krajský soud učinil na základě úplného dokazování za dodržení všech příslušných procesních předpisů zabezpečujících objasnění věci a právo obhajoby naprosto správná skutková zjištění, která také po stránce právní posoudil v souladu s trestním zákonem. V tomto směru je třeba znovu zdůraznit, že zejména shodnými svědeckými výpověďmi L. V., H. Ž., J. K., V. N., A. D., E. M., M. V., ale i dalších svědků, bylo spolehlivě prokázáno, že obžalovaný V. K. a jeho manželka Z. K. soustavně a bezdůvodně tělesně trestali nezletilou Z. Š., nar. 15. 10. 1976, dceru Z. K. z prvního manželství, a to zcela nepřiměřeným a tak krutým způsobem, že jí způsobovali viditelné známky různého poranění v obličeji a na dalších částech těla. Správnost a pravdivost těchto svědectví byla také potvrzena

zjištěními znalců z oboru soudního lékařství MUDr. L. P. a MUDr. O. S. při pitvě zemřelé nezletilé, jakož i dalším znaleckým posudkem znalce z oboru dětského lékařství MUDr. J. N., podle něhož četná zranění, která nezletilá utrpěla v průběhu celého období před svou smrtí, byla známkou jejího dlouhodobého, měsíce trvajícího fyzického a v důsledku toho i psychického týrání.

Byl to také obžalovaný V. K., který nezletilou Z. Š. bezohledně tloukl i do hlavy a který zejména již v době kolem velikonočních svátků v polovině dubna 1981 způsobil nezletilé mnohočetné krevní výrony a podlitiny po obličeji s maximem na čele a zasahující do oblasti obou očí. Rovněž kritického dne 25. května 1981, kdy byl s nezletilou sám doma, ztloukl nezletilou opět tak surově, že jí způsobil vedle řady krevních podlitin po celém těle a poranění podbříšku též poranění hlavy se zakrvácením pod tvrdou plenu mozkovou s následným těžkým otokem mozkové tkáně. Toto zranění, které nemohl způsobit nezletilé nikdo jiný než obžalovaný, jak bylo výsledky trestního řízení jednoznačně prokázáno, bylo také bezprostřední příčinou smrti nezletilé Z. Š., která ještě téhož dne kolem 21.00 hod. zemřela, aniž jí byla zajištěna ze strany některého z obžalovaných včasná lékařská pomoc.

V této souvislosti se krajský soud také přesvědčivě vypořádal s obhajobou obžalovaného V. K., že uvedené smrtelné zranění nezletilé nezpůsobil a že si je nezletilá způsobila sama pádem do vany, a zcela logicky v tomto směru poukázal na celkový rozsah a povahu poranění nezletilé, které ani nemohlo vzniknout jejím pádem do vany nebo ve vaně, ale záměrným jednáním ze strany obžalovaného. Tento závěr krajského soudu je také v plné shodě se znaleckým posudkem již jmenovaných znalců z oboru soudního lékařství, že poranění hlavy vzniklo v celém svém rozsahu prudkým nárazem předmětu velkou silou, na které se podílela jak rychlost, tak hmota, do hlavy dítěte zprava zpředu. Přitom také znalec z oboru dětského lékařství MUDr. J. N. potvrdil, že smrtelné zranění nezletilé mohlo vzniknout pouze znásobením síly a rychlosti. Vzhledem pak k tomu, že nedošlo k prasknutí lebky, mohlo jít podle jeho názoru spíše o pád na pružnější podložku, zatímco pád ve vaně způsobem uvedeným (při rekonstrukci) obžalovaným je téměř nemožný, neboť dítěti se musely podlamovat nohy a do vany se spíše sesouvalo. To je posléze ve shodě i s dalším znaleckým posudkem znalce-neurologa MUDr. K. M., který výslovně uvedl, že i případný pád nezletilé ve vaně byl jen následkem dynamického rozvoje poranění způsobeného obžalovaným již v dopoledních nebo poledních hodinách.

Zda obžalovaný nezletilou koupával nebo nekoupával, není samo o sobě pro hodnocení jeho obhajoby rozhodující. Příznačné však pro věrohodnost obhajoby obžalovaného je skutečnost, že obžalovaný odůvodňoval i předchozí případ zranění nezletilé v obličeji v dubnu 1981 jejím pádem ve vaně. Kromě toho obžalovaný nemá pravdu ani v tom směru, že svědectvím manželů Ž. a L. V. bylo prokázáno, že nezletilou fyzicky trestal jen výjimečně, neboť i tito svědci naprosto jednoznačně potvrdili zlé nakládání s nezletilou nejen ze strany obžalované Z. K., ale též z jeho strany, tj. ze strany obžalovaného V. K. Rozhodující však je, že smrtelné zranění hlavy, které nezletilá dne 25. května 1981 utrpěla, způsobil výlučně obžalovaný. To je zřejmé nejen z výpovědi spoluobžalované Z. K. a svědkyně H. Ž., ale též z původního doznání obžalovaného, že právě toho dne v dopoledních hodinách nezletilou opět tělesně ztrestal, a to z toho důvodu, že ho vzbudila zapnutím televize. O tom svědčí i skutečnost, že obžalovaný se zdržoval po celé další dva dny mimo své bydliště a že se tak záměrně vyhýbal odpovědnosti za vážné zranění, které způsobil nezletilé a v důsledku kterého nastala její smrt.

Z výsledků provedeného dokazování tedy zcela spolehlivě a bezpečně vyplynulo, že obžalovaný V. K. nakládal s nezletilou Z. Š. kritického dne 25. května 1981 takovým způsobem, že jí úmyslně způsobil takové poranění hlavy, které je těžkou újmou na zdraví ve smyslu § 89 odst. 6 písm. e) tr. zák., a že tedy v tomto směru jednal úmyslně. Vzhledem k tomu, že tato těžká újma na zdraví nezletilé měla za následek její smrt, kterou obžalovaný zavinil z vědomé nedbalosti [§ 5 písm. a) tr. zák.], nepochybil krajský soud, že takto zjištěné a prokázané jednání obžalovaného V. K. posoudil jako trestný čin

ublížení na zdraví podle § 222 odst. 1, 2 tr. zák.

Krajský soud také správně neuznal obžalovaného vinným dalším zažalovaným trestným činem neposkytnutí pomoci podle § 207 odst. 1 tr. zák., především s ohledem na to, že tento trestný čin je k poruchovému trestnému činu ublížení na zdraví podle § 222 odst. 1, 2 tr. zák. pouze subsidiární povahy, takže obžalovaný jako pachatel trestného činu podle § 222 odst. 1, 2 tr. zák., kterým způsobil těžkou újmu na zdraví s následnou smrtí nezletilé, neodpovídá již podle § 207 tr. zák.